TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Helsinki 15.3.2017/ra
Dnro 752/031/2017

EDUSKUNTA
Perustuslakivaliokunta

asia: **U 19/2017vp ehdotuksesta EU-asetukseksi yksityiselämän ja henkilötietojen suojaamisesta sähköisessä viestinnässä ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin kumoamisesta**

kuultava: **tietosuojavaltuutettu**

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Yleistä

Käsiteltävänä olevan Valtioneuvoston kirjelmän pohjana olevan muistion mukaan komission tarkoituksena on;

1) kumota sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi (2002/58/EY) ja
2) säätää sähköisen viestinnän tietosuojasta *yleistä tietosuoja-asetusta täydentävällä* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella *yksityiselämän ja henkilötietojen suojaamisesta sähköisessä viestinnässä.*

Ehdotuksen mukaisesti sähköisen viestinnän tietosuojan sääntely yhdenmukaistettaisiin yleisen tietosuoja-asetuksen ja uudistettavana olevan Euroopan sähköisen viestinnän säännöstöä koskevan direktiiviehdotuksen kanssa.

Nyt käsiteltävänä oleva asetusehdotus laajenisi koskemaan kaikkia palveluntarjoajia, jotka tarjoavat sähköisiä viestintäpalveluja, myös ns OTT-palveluita.

Alueellista soveltamisalaa ehdotetaan selvennettäväksi siten, että asetusta sovellettaisiin palvelun tarjoamiseen *käyttäjille,* palvelun käyttöön ja käyttäjän päätelaitteen tietojen suojaamiseen unionissa.

Ehdotuksen mukaan viestintäpalvelun tarjoaja voi *käyttäjän suostumuksella* käsitellä sähköisen viestinnän tietoja *yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyin edellytyksin.*

Sääntely ulotettaisiin koskemaan myös osiltaan sähköisen viestinnän ohjelmistojen tarjoajia.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot huolehtivat viranomaisvalvonnan järjestämisestä siten, että sähköisen viestinnän tietosuojaa koskevan asetuksen noudattamista valvoisi *sama viranomainen*

Postiosoite:	Käyntiosoite:	Puhelin:	Telefax:	s-posti:	kotisivut:
PL 800 00521 Helsinki	Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki	029 56 66700	029 56 66735	tietosuoja@om.fi	www.tietosuoja.fi

kuin yleistä tietosuoja-asetusta. Ehdotuksen mukaan Euroopan tietosuojaneuvoston tehtävänä olisi varmistaa asetuksen yhdenmukainen tulkinta.

Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 16 artiklan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojen suojaan. *Komission asetusehdotuksella säänneltävät sähköisen viestinnän tiedot sisältävät tavallisesti henkilötietoja.*

Komission ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa sähköisen viestintään liittyvää *henkilötietojen suojan* tasoa ja varmistaa tietosuojaa koskevan unionin lainsäädännön johdonmukaisuus ja oikeusvarmuus.

Valtioneuvoston kannasta

Tunnistin käsiteltävä olevasta muistiosta yhteensä kymmenen (10) varsinaista esitystä Valtioneuvoston kannaksi. Näistä yhdeksän ensimmäistä on sellaisenaan kannatettavia.

Kiinnitän valiokunnan huomiota kuitenkin esityksen kymmenenteen kantaa, joka koskee viranomaisvalvontaa. Muistion mukaan Valtioneuvosto *pitää tärkeänä, että viranomaisvalvonnan järjestämistä koskevan komission ehdotuksen vaikutuksia kansallisten viranomaisten toimivaltuuksiin arvioidaan valmistelun kuluessa.*

Muistion mukaan on myös tärkeää, että yleisen tietosuojan, sähköisen viestinnän ja sähköisen viestinnän tietosuojan viranomaisvalvonta voidaan toteuttaa Suomessa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Lisäksi on varmistettava, että valvonta on riippumatonta ja että sen valvonnassa on käytettävissä asianmukaiset valtuudet.

Asetusehdotuksen 18 artiklassa säädetään viranomaisvalvonnasta seuraavasti;

1. *Riippumaton valvontaviranomainen tai riippumattomat valvontaviranomaiset, jotka vastaavat asetuksen (EU) 2016/679 soveltamisen seurannasta, vastaavat myös tämän asetuksen soveltamisen seurannasta ...jne.*

Edellä esittämässäni 18 artiklassa viitatun yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkuun on n. 435 kalenteripäivää. Ennen asetuksen soveltamista on useita keskeisiä asioita ratkaistavana: mm. hallinnollisten sanktioiden käyttö, yhdenmukaisuusmekanismi, johtavan viranomaisen valinta, Euroopan tietosuojaneuvoston perustaminen jne.

Muistiossa ei ole esitetty nyt käsiteltävän asetuksen voimaantuloon liittyvää aikatauluarviota. Käsitykseni mukaan sen pitäisi tapahtua mahdollisuuksien mukaan jopa yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen aloittamisen kanssa 25.5.2018.

Tietosuojavaltuutettua koskevaa lainsäädäntöä ollaan tarkistamassa osana oikeusministeriön asettaman työryhmän työtä. Tuossa työssä on tarkoitus toteuttaa ne kansalliset muutokset, joita asetus edellyttää. On selvää, että tietosuojaviranomainen tulee täyttämään myös sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen kaikkia viranomaisvalvontaan liittyvät vaatimukset, erityisesti viranomaistoiminnan riippumattomuuden osalta. Tällaiseen riippumattomuuteen kuuluu tietosuoja-asetuksen mukaan myös riittävät henkilöstö- ja osaamisresurssit.

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi

Näin ollen ja jotta siirtymä myös sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen aikaan onnistuisi mahdollisimman hyvin, tulisi sille varata myös kaikki mahdollinen käytettävissä oleva aika. Siksi ehdotan, että Valtioneuvoston ehdotettua kantaa muutettaisiin niin, että siinä sitouduttaisiin seuraamisen sijasta jo siihen viranomaiseen, jota em oikeusministeriön työryhmä tulee esittämään.

Tuossa työssä tullaan nimittäin jo määrittämään maahamme syntyvän tietosuoja-asetuksen mukaisen lainvalvontaviranomaisen toimivaltuudet.

Puuttuuko valtioneuvoston esitetyistä kannanotoista jotain?

1) Muistion 7 sivulla on pohdittu yleisen tietosuoja-asetuksen ja nyt käsiteltävänä olevan sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen keskinäistä suhdetta. Kun huomioidaan mm sijaintitietojen käsittelyä koskevat säännökset ja esimerkiksi päätelaitteiden ja verkkojen identifiointitietojen henkilötietoluonne, olisi myös varmistuttava siitä, ettei sähköisen viestinnän asetus anna heikompaa henkilötietojen suojaa kuin yleinen tietosuoja-asetus.

2) Tiedollista itsemääräämisoikeutta tukisi mielestäni myös ehdotus markkinoiden estopalveluiden (Do Not Call -palvelut) tekemisestä lakisääteisiksi

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi